

PRZYJACIEL SZKOŁY

DWUTYGODNIK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

53
WYDAWCA I REDAKTOR

LEONARD BORKOWSKI

ROCZNIK VII

TREŚĆ VII ROCZNIKA.

ARTYKUŁY:

Bandura L. Problem nauczania historii na podstawie zdań uczniowskich (8)	251
— Jakie mamy dać ideały naszej młodzieży, wychowującej się w niepodległej Polsce (12)	401
— Nauczanie historii w duchu pojednania narodów (20)	761
Błaszczyński K. Pierwszy kurator Okręgu Szkolnego Poznańskiego (14)	481
Ks. Budzik W. W obronie obecnego programu do nauki katechizmu (3)	76
Cezak M. Jakie mamy dać ideały naszej młodzieży, wychowującej się w niepodległej Polsce (12)	412
Choma W. Jakie ideały mamy dać naszej młodzieży, wychowującej się w niepodległej Polsce? (7)	209
— Dzienniczek przyrodniczy (13)	459
— Mierzenie katów (18)	695
— Dobrze pojęta samodzielność ucznia w nauce przyrody żywej (20)	765
Ciembroniewicz J. Dzisiejsze zadanie pedagogiki (1) (2)	1, 44
— Ostrożnie z heurazą (12)	421
— Trudności napotymane w dzisiejszej szkole przy wychowaniu (14)	488
Czarnecka St. Uspokobienie dziecka pierwszego oddziału a szkoła (6)	177
— Sztuka jako czynnik wychowawczy (9)	296
— Sentymentalizm a dzisiejsze wychowanie (16)	579
Doeringowa-Drwęska Z. Fizyczne wychowanie kobiety (4)	109
Fałowski T. Jakie mamy dać ideały naszej młodzieży wychowującej się w niepodległej Polsce (12)	411
Fandycz J. Szkoła na Wołyniu (12)	427
Franczak J. Jakie mamy dać ideały naszej młodzieży, wychowującej się w niepodległej Polsce (12)	414
Ks. Gadowski W. Szkoła pracy w nauce religii katolickiej (1)	7
— Jeszcze w obronie katechizmu (6)	185
Gugulski Ks. Rola geografii w szkole powszechnej (8)	249
— Zainteresowanie a nauczanie (19)	713
Guzik J. Gazetka szkolna a koncentracja w nauczaniu (10)	336
H. W sprawie zbyt trudnego programu (8)	267
Har J. Czytanie (14)	503
Ikert B. Kilka uwag o projekcie ustroju szkolnictwa (6)	182
K. Zadania nauczycielstwą wobec Powszechnej Wystawy Krajowej (18)	665
K. Systematyczne kursy nauki o rzeczach ojezystych (10)	339
Kaczyńska M. Badania psychologiczne w szkołach powszechnych w Warszawie (18)	681
Dr. Kłesk A. Uczenie się napamięć (1)	13
— Radjo a wychowanie (3)	88
— Kwestja kalek w szkołach (6)	189
— Pedagogika lecznicza (7)	215
— Zwalczenie pewnych przesądów w leczeniu dzieci przy pomocy nauczyciela (8)	247
— Wpajanie zasad higieny dobrym przykładem (20)	778
— Czy szkoła ma prawo leczyć dzieci wbrew woli czy wiedzy rodziców? (14)	498
— Dziecko a alkohol (16)	582
— Współpraca nauczyciela z lekarzem szkolnym (18)	678
— O spóźnianiu się dzieci do szkoły (19)	736

Kłoniś W. Jakie mamy dać ideały naszej młodzieży, wychowującej się w niepodległej Polsce (12)	416
Knot A. Z przeszłości szkolnictwa wojskowego w Polsce (16)	585
Dr. Kostrzewski J. Nauczycielstwo a ochrona zabytków przedhistorycznych. (16)	603
Ku. F. Zbyt trudny program (5)	129
Lam W. Wycinanka w szkole ogólnokształcącej (14)	500
— Jak uczyć rysunku (17)	631
Laskowski W. S. Zbiory szkolne (4)	112
— Dziecko kaleka (12)	423
M. Umuzykalnienie młodzieży (18)	679
Magnuszewicz St. Jakie mamy dać ideały naszej młodzieży, wychowującej się w niepodległej Polsce? (11)	376
Menzel. Czy dotychczasowy sposób nauczania historii jest dobry? (10)	350
— Kilka uwag o prowadzeniu ćwiczeń pisemnych (15)	339
Milenkiewicz J. Jakie mamy dać ideały naszej młodzieży, wychowującej się w niepodległej Polsce? (10)	321
Miros. Przyczyny zaniku szczerego wypowiadania się w szkole (1)	10
— Co sądzą dzieci o zawodzie nauczycielskim? (3)	85
— Wychowanie człowieka czynu (15)	529
Moździerzówna W. Jakie mamy dać ideały naszej młodzieży, wychowującej się w niepodległej Polsce? (12)	411
Mścisz M. Nauczanie geografii regionalnej (9)	298
N. N. Encyklopedyzm i pajdocentryzm (12)	418
Niesiołowska M. Kilka uwag o moralnem przygotowaniu się na lekcje (17)	629
Dr. Niesiołowski A. Tydzień propagandy trzeźwości w szkole (2)	41
— Nauka obywatelska na podstawach socjologicznych (4)	97
Dr. Nittman K. I. Lwowskie Ossolineum (11)	369
Owczynnik B. Warunki rozwoju oświaty pozaszkolnej na Wileńszczyźnie (20)	780
P. Ślepotą słów (3)	86
Dr. Papée St. Bernard Chrzanowski jako wychowawca młodzieży (18)	668
Pigoń St. „Pan Tadeusz“ w reku Almanzora (20)	787
Przanowski Wł. Udział Ministerstwa W. R. i O. P. w Wystawie Powszechnej w Poznaniu (19)	723
Przyrowski F. Jakie wyniki dały badania nad higieną pisma prostego i pochylego (15)	532
R. O ideę dla dzisiejszej Polski (5)	145
Ranoszek F. Zboczenie mowy u dzieci w szkole powszechnej (2) (3)	33, 68
Rękosiewicz H. O codzienne dziesięciominutowe ćwiczenia rachunkowe (7)	217
Robakowski. Jak należy postępować przy wydawaniu książek z biblioteki uczniowskiej (5)	162
S. Jakie mamy dać ideały naszej młodzieży, wychowującej się w niepodległej Polsce? (12)	417
Sokołowski J. Jakie mamy dać ideały naszej młodzieży, wychowującej się w niepodległej Polsce? (8)	241
Spież A. Wartości duchowe dobrego nauczyciela (3)	82
Stala A. System daltoński (13)	449
Stein I. Najnowsze szkolne gramatyki języka polskiego (5) (6) (7) (9)	139, 191, 220, 302
Steliga W. Inspektor szkolny na tle wizytacji (4)	105
— Czytanie w szkole powszechnej (15)	542
— Niedorzeczne odpowiedzi i niespodziane zapytania dzieci (19)	734

Tomaszewski A. Z powodu projektu prawideł poprawnej wymowy polskiej (17)	617
Turoś W. Słów kilka w drażliwej sprawie (3)	65
— Radjo w szkole (14)	494
— Wykres w szkole powszechnej (16) (17)	569, 636
Dr. Tyne St. Regionalizm w nauczaniu języka ojczystego (11)	379
U. Sport a wychowanie (2)	49
Urbański A. Jakże mamy dać ideały naszej młodzieży, wychowującej się w niepodległej Polsce? (9)	289
— Nauka krajoznawstwa (13)	456
— Sposób nauczania krajoznawstwa w oddziale VI szkoły powszechnej (15)	545
Walerowicz St. Koncentracja nauk w jednostce metodycznej (10)	332
Wysowski T. Instynkt twórczy u dzieci i jego znaczenie wychowawcze (19)	731
Z. Kursa szkolenia matek (20)	783
Zborucki Z. Szkolnictwo powszechne i oświata w Rosji sowieckiej (10) (11)	342, 387

LEKCJE.

Bandura L. „Latarnik“ (1)	15
— „Pan Tadeusz“ (2)	55
— „Powrót taty“ (13)	471
— „Wiesław“ (18)	688
Burzyński St. Z nauki o Polsce współczesnej (15)	554
Czarnecka St. Alkohol i jego skutki (2)	51
— Dżdżownica (15)	549
Gr. Dążenia do naprawy Rzeczypospolitej po pierwszym rozbiore (5)	154
H. Wprowadzenie pojęcia funkcji (17)	645
Har. Język mówiony a pisany (6)	201
Jurek Z. Lekcja śpiewu (18)	693
Menzel. Polesie (18)	686
Miros. Bajka w oddziale pierwszym (9)	310
Nowaczyk St. Polacy — Polska (13)	469
— Kolonizacja niemiecka i jej skutki (18)	683
Szlandrowicz R. Odmiana rzeczownika przez przypadki (1)	17
— Powierzchnia trójkąta (6)	199
— Początki rysowania z natury (9)	313
— Wprowadzenie ułamków dziesiętnych (14)	514
— Powierzchnia koła (19)	737
Świtalski J. Rak rzeczny (8)	274
— Pływak żółtobrzegi (10)	355
Toma M. Wiersz „Grobła“ (17)	647
Turoś W. Katomierz i stopień (5)	158
Urbańska T. Strefy klimatyczne Tatr (7)	231
Urbański A. Ptaki brodzące: czajka (2)	57
— Leszczyna we wczesnej wiosnie (3)	89
— Żyto jako przedstawiciel zbóż i roślin wiatropylnych (8)	270
— Francja i jej stosunek do Polski w czasach obecnych (20)	784
Utecht J. Rachunki w szkole specjalnej (5)	156
Wąkowski C. Lekcja śpiewu (16)	607
Wuce. Wprowadzenie znaku dodawania (5)	159
Wyrwiński M. Budowa skóry i jej rola w organizmie (7)	228

UWAGI DYSKUSYJNE.

Dążenie do naprawy Rzeczypospolitej po pierwszym rozbiore (7)	235
Gmina wiejska i miejska (16)	609
Język mówiony a pisany (8)	278

Odmiana rzeczownika przez przypadki (5)	163
Odpowiedź na uwagi o odmianie rzeczownika przez przypadki (16)	609

JEZYK OJCZYSTY.

Jubileusz profesora Brücknera (4)	120
Uczczenie zasług dwóch polskich językoznawców (1)	23
Kryński A. A. Błędy językowe (1)	24
— Objaśnienia językowe (10)	359
Ułaszyn H. Objaśnienia językowe (12)	430

SPRAWOZDANIA, KOMUNIKATY.

Koło Psychologiczne Nauczycieli O. S. Poznańskiego (4)	115
Kursy wakacyjne dla nauczycielstwa szkół powszechnych (12)	431
Z działalności Związku Obrony Kresów Zachodnich (1)	25

SPRAWY SZKOLNE ZAGRANICĄ.

Czechosłowacja: Czechosłowackie szkoły specjalne (18)	698
Jubileusz czeskiego pedagoga (4)	125
Ustrzedni Matice Szkolska (4)	126
Kulturalna praca nauczycielstwa czeskiego w r. 1926 (12)	443
Polska książka do czytania dla szkół ludowych (4)	126
Szkolnictwo na Śląsku Cieszyńskim (1)	28
Łotwa: Szkolnictwo polskie w Łotwie (1)	28
Niemcy: Budynek szkolny ze szkła (1)	28
Rosja: Szkolnictwo i oświata w Z. S. S. R. (6)	205
Wywiad dziennikarza z sowieckim nauczycielem (1)	26
Szwecja: Higiena w szkołach Szwecji (1)	28
Turecja: Szkolnictwo w Turcji (15)	558

OCENA KSIĄZEK.

Blachowski St. i Borowiecki St. Epidemja psychiczna w Słupie pod Środą (11)	396
Blaszczyński K. Konkordat i jego wykonanie (2)	61
Cicimirski N. Moja ochronka (4)	124
Dr. Frankiewicz Cz. Historia Pomorza w zarysie (5)	164
Dr. Keppler Paweł Wilhelm. Wiecej radości (20)	793
Papée St. Bernard Chrzanowski (14)	521
Rocznik szkolnictwa Wielkopolskiego (2)	60
Rozkład szczegółowy materiału naukowego dla jedno- i dwuklasowej szkoły powszechnej (4)	122
Dr. Snowacki A. Wie schreibe ich richtig polnisch? (18)	704
Ks. Szukalski J. Podręcznik metodyczny do nauki historii biblijnej (14)	524
Tyne St. i Gołabek J. Czytanki Polskie (14)	521
— Przewodnik metodyczny do czytanek polskich (14)	523
Ułaszyn H. Język starocerkiewno-słowiański (20)	792
Zawiliński R. Dobór wyrazów (8)	283
Z literatury dla najmłodszych (9)	318

NASZE ECHA.

Jak podnoszę poziom estetyczny u dzieci (5)	166
Jak czuwać nad wychowaniem fizycznym powierzonej mi młodzieży (20)	794
Jak urabiam przez wychowanie fizyczne charakter powierzonych mi dzieci (20)	796
Jak stosuję w nauczaniu geografji zasady szkoły pracy? (20)	797

ODPOWIEDZI INFORMACYJNE.

Dodatek za kierownictwo i pole (6)	208
Drugi egzamin (8) (12) (13) (19)	288, 447, 473, 744

Emerytura nauczycielki tymczasowej (10) (19)	363, 744
Grunt szkolny pozamiejscowy (16)	613
Korzystanie z drzew na roli szkolnej (2) (11)	62, 397
Mieszkanie służbowe dla nauczyciela (11) (16) (19)	398, 614, 745
Norma tygodniowego wymiaru godzin nauki (16)	615
Obowiązujące przepisy zawarte w „Franke-Verordnungen“ (8)	287
Odprowa i prawo do wsparcia dla bezroboczych (18)	711
Odszkodowanie za chwilowo zajęte mieszkanie (5)	167
Oplata szkolna za dzieci z innego obwodu szkolnego (16)	614
Podatek kościelny (8)	287
Pomoc lekarska (11) (12)	397, 446
Pożyczka 500 mkn. (2)	62
Prawo do roli szkolnej (5) (10) (19)	168, 364, 744
Prawo tymczasowej nauczycielki zameżnej do emerytury (2)	62
Przechodzenie do następnego szczebla uposażeń (16)	613
Przedszkole (2)	61
Rozliczenie przy obejmowaniu posady (8)	287
Służba wojskowa (11) (12)	397, 447
Sprzedaż fekaliij (12)	446
Stabilizacja kierownika szkoły (4)	127
Uposażenie (6) (8)	207, 287
Utrzymywanie członków rodziny (6)	208
Uzupełniający egzamin seminaryjny (9)	320
Wliczenie do służby nauczycielskiej pracy w administracji kolejowej (19)	745
Własność drzewek sadzonych kosztem nauczyciela (6)	208
Wybory do Opieki Szkolnej (8)	288
Wynagrodzenie za administrację (6)	207
Zaliczenie służby wojskowej do wysługi emerytalnej (16)	613
Zbieranie i użytkowanie zebranych znaczków pocztowych (19)	743

PORADNIK BIBLIOGRAFICZNY.

Czasopisma dla młodzieży (16)	612
Czasopisma inne (16)	611
Czasopisma pedagogiczne (8) (11) (16)	284, 395, 610
Historja pedagogiki, szkolnictwo (15) (17)	563, 662
Lektura dla młodzieży (19)	755
Nowości wydawnicze (1) (2) (3) (5) (7) (10) (15) (17) (19) (20) 31, 64, 95, 171, 239, 367, 566, 663, 758, 799	
Odpowiedzi wydawnictw w sprawie „Poradnika Bibliogra- ficznego“ (13)	474
Pedagogika, psychologja (13) (15) (17)	478, 561, 657
Pisma poetyczne Adama Mickiewicza (19)	757
Religja (19)	751
Słowniki języka polskiego (13)	475
W sprawie dalszego kształcenia się nauczycieli w religji (19)	747

WYCINKI.

Bobrzyńskiego „Dzieje Polski“ (3)	93
Dzieci i szkoła (4)	121
Dzieci sowieckie o kinematografii (5)	164
Egoizm w wychowaniu (5)	165
Kto zasługuje na to, by go nazwać inteligentnym? (15)	559
Literatura a kino (6)	205
Odrobinę szacunku dla książki (18)	711
Ostatni towiańczyk, wielbiciel Polski (17)	654
Próby uczciwości (18)	710
W holdzie ś. p. Antoniemu Osuchowskiemu (2)	58
Szkolnictwo litewskie w Wileńszczyźnie a polskie na Litwie (6)	203
Współpraca rodziny i szkoły (7)	236

RÓŻNE WIADOMOŚCI.

Akademja ku czci Bernarda Chrzanowskiego (18)	712
Biblioteka nauczycielska Polskiej Macierzy Szkolnej (16)	616
Czytelnictwo polskie w świetle cyfr (5)	169
Informacje w sprawie wycieczek na Powszechną Wystawę Krajową (20)	798
Kolonja nauczycielska w Oleży (10)	366
Kolonja wypoczynkowa na wyspie Lido obok Wenecji (7)	237
Kolonja wypoczynkowa w Helu (10)	366
Komitet Ochrony Przyrody w Poznaniu (11)	399
Kurs Wakacyjny dla nauczycieli Polaków z zagranicy (10)	366
Kursy Wakacyjne w Londynie (12)	447
Kursy i wycieczki regionalne w roku 1928 (11)	399
Medal na cześć Słowackiego (3)	94
Męski chór nauczycielski w Poznaniu (7)	237
Nowy statut i regulamin Wyższych Kursów Nauczycielskich (14)	527
Odezwa młodzieży szkolnej miasta Poznania (17)	655
Odnaczenie za wzorowe zorganizowanie pracowni przyrodniczej (5)	169
Państwowe Wyższe Kursy Nauczycielskie (5)	169
Podziękowanie kompanji nauczycielskiej (16)	616
Polskie pamiątki w Gdańsku (14)	528
Program wycieczek (14)	527
Prośba Koła im. Henryka Sienkiewicza Polskiej Macierzy Szkolnej (16)	616
Przyrost ludności a śmiertelność (5)	170
Prywatny Wyższy Kurs Nauczycielski w Poznaniu (12)	447
Spółdzielcze Kursy Korespondencyjne (7)	237
Studjum wychowania fizycznego przy Uniwersytecie Poznańskim (14)	528
Wycieczka do Wiednia i okolicy (17)	656
Wydział Propagandy Powszechnej Wystawy Krajowej (18)	712
Wykłady pedagogiczne przez radio (1) (2) (3) (4) (5) (7) (9) (11) (12) (14) (15) (16) (17) (18)	30, 63, 95, 128, 170, 238, 320, 400, 448, 528, 560, 616, 656, 712
Wyższy Kurs Nauczycielski w Siennicy (10)	364
Znaczenie Ludwikowa dla szkoły i młodzieży (12)	448
Związek Zawodowy Nauczycielstwa Polskich Szkół Średnich (17)	656

RÓŻNE.

Aforyzmy: (2) (3) (4) (5) (6) (9) (10) (15) (18)	40, 75, 81, 104, 153, 165, 198, 295, 354, 584, 667
Ankieta Redakcji „Przyjaciela Szkoły“ w sprawie opieki nad zwierzętami (18)	708
Ankieta w sprawie zabaw i gier ruchowych polskich (10)	361
Ankieta w sprawie społecznych warunków samokształcenia (18)	706
Bernard Chrzanowski: Pożegnanie. Słowo wstępne do pierwszego zeszytu „Przyjaciela Szkoły“. Myśli (14)	484
Dziesięciolecie szkolnictwa żeńskiego w Polsce (12)	445
Konkurs na utwory chóralskie a cappella (13)	473
Korespondencja Redakcji (1) (4) (7)	30, 128, 238
Ogłoszenia koleżeńskie (2)	63
Sprawa opieki nad zwierzętami (18)	708
Wspomnienia pośmiertne (1) (8) (11)	29, 280, 395